

Memorandum o spolupráci pri vzdelávaní členov rehoľných spoločenstiev a laikov na Slovensku

prijaté na stretnutí, konanom dňa 17. septembra 2024 v priestoroch Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, ktorého sa zúčastnili:

Konferencia vyšších rehoľných predstavených na Slovensku, zastúpená jej predsedom P. Jurajom Ďurnekom, SchP, zástupkyňou predsedu sr. Renátou Jamborovou, SSS, členom rady P. Tomášom Brezánim, CM a predstavenými rehoľných spoločenstiev na Slovensku,

Spoločnosť Ježišova na Slovensku zastúpená jej provinciálom P. Jozefom Šofrankom, SJ. a

Teologická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave so sídlom v Bratislave, Kostolná 1, zastúpená jej dekanom Prof. Marekom Šmidom, členmi vedenia tejto fakulty a kľúčovými učiteľmi fakulty.

I.

V úvode J. Šofranko a M. Šmid privítali všetkých prítomných účastníkov stretnutia a poďakovali im za účasť.

J. Šofranko vysvetlil účel stretnutia a zdôraznil, že teologická fakulta potrebuje poznať predstavy a požiadavky rehoľných spoločenstiev, týkajúce sa vzdelávania ich členov a laikov, v špecifických podmienkach týchto spoločenstiev tak, aby sa mohla čo najviac týmto potrebám reholí svojou činnosťou priblížiť. Informoval, že status a pôsobenie teologickej fakulty aktívne sleduje a mimoriadne podporuje apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Nicola Girasoli. Konferencia biskupov Slovenska je uzrozumená s tým, že vzdelávanie členov rehoľných spoločenstiev a laikov (vrátane členov tretích rádo) je záležitosťou tejto teologickej fakulty.

M. Šmid informoval o statuse, pôsobení a zameraní teologickej fakulty. Zdôraznil, že fakulta je zdrojom overenej a hodnovernej vierouky Katolíckej cirkvi a má vysokú vedeckú úroveň. Opiera sa o jezuitské princípy vzdelávania už od roku 1635, resp. po obnovení Trnavskej univerzity od roku 1992. Je odskúšaným nástupcom inštitútu Alojzianum od roku 1997, ktorý v ťažkých podmienkach vzdelával členov rehoľných spoločenstiev desiatky rokov počas komunizmu. Jeho špecifikum je otvorenosť, kritické myslenie, ekumenický a medzináboženský dialóg a rodinné prostredie. Fakulta sa usiluje o schválenie troch nových študijných programov, teológie v bakalárskom stupni (profesijný študijný program časovo prijateľnejší pre záujemcov pri spojení teológie s filozofiou); medzináboženských štúdií a mediácie v bakalárskom stupni (profesijný študijný program otvárajúci širší pohľad na náboženstvo) a druhý stupeň študijného programu counseling v odbore sociálna

práca. Pripomenul, že pohľady predstavených rehoľných spoločenstiev sú pre teologickú fakultu podstatné práve v čase schvaľovania novej právnej úpravy vo vysokom školstve (zákona o vysokých školách a zákona o zabezpečení kvality) a nového zákona o vzdelávaní dospelých, ktorý umožňuje akreditované moduly štúdia s certifikátom, ktorý reálne môže znamenať faktický posun vo vedomostiach a zručnostiach, ako aj posun v hodnotení v zamestnaniach. Toto všetko nové programy musia zohľadňovať, pričom sa tým zároveň približujú k požiadavkám reholí, ale aj synodálnej otvorenosti v Cirkvi.

J. Ďurnek ubezpečil, že považuje takéto stretnutie za kľúčové pre rozvoj spolupráce pri vzdelávaní a pozval prítomných predstavených rehoľných spoločenstiev k predstaveniu ich hodnotení a požiadaviek na vzdelávanie na teologickej fakulte. V novembri 2024 sa bude konať plenárne zasadnutie KVRPS a téma vzdelávania, vrátane záverov tohto stretnutia by sa tam mohli prezentovať.

II.

V tomto duchu sa v priebehu asi dvoch hodín vyjadril každý účastník stretnutia (zástupcovia vedenia a učiteľov teologickej fakulty, ktorí podrobne doplnili vstupné údaje o fakulte prezentované jej dekanom, ako aj približne 12 zástupcov rehoľných spoločenstiev).

Vyjadrenia zástupcov KVRPS a rehoľných spoločenstiev boli vecné, konkrétne a inšpiratívne pre teologickú fakultu. Viaceré z nich sa opakovali alebo viac postupne rozvíjali, čo zároveň potvrdilo ich všeobecnejšiu aktuálnosť.

Pretože pre teologickú fakultu je mimoriadne dôležité pri jej činnosti a osobitne pri súčasnej tvorbe nových študijných programov zohľadňovať pohľady, názory a požiadavky práve rehoľných spoločenstiev, všetky strany súhlasili so spoločným memorandom, ktoré ich bude monitorovať a bude základom pre prácu teologickej fakulty.

Zástupcovia rehoľných spoločenstiev by mali byť pozvaní ako členovia tých orgánov fakulty, ktoré zodpovedajú za smerovanie jej študijných programov (programové rady, odborové rady).

Zároveň je vhodné zostaviť spoločný permanentný tím spolupráce KVRPS a TF TU v oblastiach pedagogickej a vedeckej činnosti TF TU.

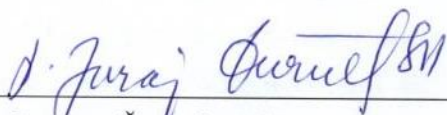
III.

Pohľady, názory, odporúčania, informácie a výzvy zástupcov rehoľných spoločenstiev možno zhrnúť v týchto bodoch:

1. Využiť formu **on line vzdelávania**, ktorá už teraz slúži (príklad Univerzita v Olomouci, teologická fakulta). On line vzdelávanie je dôležité aj pre mimo bratislavské sídla rehoľných spoločenstiev.
2. **Identifikovať a realizovať témy** ako
 - i. spoločná formácia zasvätených osôb a laikov;
 - ii. služba predstaveného, líderka, líder v komunite; (TF TU pripravuje študijný program mediácia);
 - iii. sprevádzanie komunít;
 - iv. teológia zasväteného života;
 - v. spiritualita rehoľného života;
 - vi. dopyt pri vzdelávaní laikov;
 - vii. formácia mladých ľudí.
3. Posilniť **spoluprácu s diecéznou cirkvou** a rehoľnými inštitúciami.
4. Zabezpečiť **ponuku permanentnej formácie**, teda osobného rozvoja členov v službe reholí aj po rokoch a v každom veku. Ide o myšlienku skutočného celoživotného vzdelávania prístupnými formami, menej náročnými než sú kompletne štúdiá, teda najmä vzdelávacími modulmi. Niektoré podrobnosti dopĺňa Príloha č. 1 k tomuto memorandu.
5. Reagovať na dopyt po **postgraduálnom štúdiu**. Dôležitá je osoba školiteľa.
6. Zaviesť zaujímavé **interdisciplinárne semináre** za účasti viacerých odborníkov.
7. Zdôraznenie **tretej misie** teologickej fakulty (pôsobenie a ovplyvňovanie spoločnosti navonok).
8. Potrebný je **ucelený základ teológie** ako celoživotné vzdelávanie v prijateľnej forme, aj bez získavania titulov (modulové vzdelávanie). Témami sú najmä celostná teológia, základy vierouky, biblické štúdium, nie však príliš časovo náročná päť ročná teológia.
9. Neformálna **spolupráca s osobnosťami**, ktoré sú prizývané k účasti na vzdelávaní a nie sú priamo učiteľmi fakulty.
10. Posilnenie otvorenosti a **spolupráce s inštitúciami** doma i v zahraničí.

IV.

Toto memorandum schválili a podpísali dňa 28. októbra 2024 na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave:

P. Jurajom Ďurnek, SchP

predseda

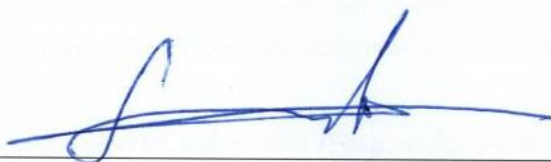
Konferencia vyšších rehoľných predstavených na Slovensku

P. Jozef Šofranko, SJ.

provinciál

Spoločnosť Ježišova na Slovensku

Dr. h. c. Prof. Doc. JUDr. Marek Šmid, PhD.

dekan

Teologická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Príloha č. 1 k Memorandu o spolupráci vo vzdelávaní členov rehoľných spoločenstiev na Slovensku, prijatého na stretnutí, konanom dňa 17. septembra 2024 v priestoroch Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

1. Aktuálne možnosti štúdia pre mimoriadnych študentov / rehoľníkov a laikov

Počas stretnutia predstavených rehoľných mužských i ženských spoločenstiev s vedením Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (TF TU) konaného dňa 17. septembra 2024 bolo zjavné, že viacerí rehoľníci by mali záujem študovať na našej fakulte len niektoré predmety alebo výber predmetov. Z prvotných informácií predstavených sa javilo, že primárny záujem nebol o kompletný bakalársky teologický program (hoci aj taká požiadavka zaznela), ale záujem bol najmä o doplnenie vzdelania prostredníctvom jednotlivých kurzov, predmetov alebo modulov, prípadne večerných programov. Je dobré uvedomiť si, že **už v súčasnosti sa rehoľníci na TF TU môžu prihlásiť ako mimoriadni študenti**, teda môžu navštevovať vybrané predmety a môžu ich absolvovať (napokon prednášky na vysokých školách sú verejné). V minulosti sme mali viaceré rehoľníčky, ktoré navštevovali len výber predmetov, z ktorých nerobili skúšky. Po absolvovaní takýchto predmetov by rehoľníci / mimoriadni študenti mohli dostať určitý druh certifikátu alebo osvedčenia. Prirodzene, mimoriadni študenti by nemuseli byť z Bratislavy, ale mohli by predmet absolvovať aj online. Pedagógovia fakulty by v takom prípade mali byť upovedomení, aby sa tí mimoriadni študenti, ktorí nebudú môcť byť osobne prítomní na výučbe predmetu, mohli pripojiť online, prípadne aby mali možnosť pozrieť si / vypočuť si nahraté dané prednášky (ak by z časových a iných dôvodov nemohli byť pripojení na prednášku v reálnom čase vyučovania.) Týka sa to v súčasnosti študijných programov v oblasti teológie a counselingu, ako aj budúceho navrhovaného študijného programu Kultúrna a náboženská mediácia.

2. Dopĺňujúce vzdelávanie / Univerzita tretieho veku (UTV)

Na stretnutí tiež zaznel záujem o celoživotné vzdelávanie alebo skrátené formy teologického programu. TF TU má trojročný teologický program pre UTV. Mnohí rehoľníci, najmä v sabatickom období, by mohli pozitívne reagovať na túto ľahšiu formu štúdia spolu so staršími ľuďmi a seniormi. Mimoriadni študenti by sa tiež mohli na tieto predmety pripojiť online, aby sa maximálne vyšlo v ústrety tým, ktorí nemôžu cestovať do Bratislavy.

3. Návrh: jeden deň (resp. večer) v týždni venovaný jednému online kurzu pre rehoľníkov / laikov / záujemcov

Predpokladá sa, že jeden večer v týždni by bolo možné venovať vždy vybranému online kurzu (predmetu), na ktorý by sa mohli prihlásiť rôzni záujemci. Hoci daný kurz by nemusel byť súčasťou nášho filozoficko-teologického programu alebo counselingu, mohol by byť prispôbený k požiadavkám zo strany záujemcov. Mohlo by ísť napríklad o kurz "Teológia zasväteného života" v spolupráci s viacerými pedagógmi alebo aj odborníkmi, ktorí nemusia patriť k pedagógom fakulty (mohli by byť z radov odborníkov - rehoľníkov atď., ktorí nezabezpečujú výučbu na TF TU).